

II

(Voorbereidende besluiten)

ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ

Advies over het voorstel voor een beschikking van de Raad betreffende de sluiting van het Raamverdrag inzake klimaatverandering⁽¹⁾

(93/C 201/01)

De Raad heeft op 8 januari 1993 besloten, overeenkomstig de bepalingen van artikel 130 S van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, het Economisch en Sociaal Comité te raadplegen over het voornoemde voorstel.

De Afdeling voor milieu, volksgezondheid en consumentenvraagstukken, die met de voorbereiding van de desbetreffende werkzaamheden was belast, heeft haar advies op 4 mei 1993 goedgekeurd. Rapporteur was de heer Silva.

Het Economisch en Sociaal Comité heeft tijdens zijn 306e zitting (vergadering van 26 mei 1993) het volgende advies uitgebracht, dat met algemene stemmen is goedgekeurd.

1. Inleiding

1.1. Internationaal groeit de overeenstemming over aard en oorzaak van een aantal wereldomspannende verschijnselen die het natuurlijk evenwicht op aarde dreigen te verstoren en verantwoordelijk zijn voor klimaatveranderingen en de aantasting van de ozonlaag.

1.2. Ook wint de overtuiging terrein dat het huidige groeimodel met alle kenmerken daarvan, nl.:

- een niet-duurzame economische groei;
- een produktie met een sterke afhankelijkheid van fossiele brandstoffen;
- een groeiende wereldbevolking die steeds meer voedsel, energie enz. nodig heeft;
- armoede en wildgroei van steden, voornamelijk in ontwikkelingslanden;
- een milieu-onvriendelijk consumptiepatroon,

op alle niveaus (regionaal, nationaal en internationaal) het ecologisch evenwicht aantast en op den duur de natuurlijke reserves op aarde zal uitputten.

1.3. Het besef dat het voortbestaan van het leven op aarde op het spel staat (waarbij met name wordt ge-

dacht aan klimaatveranderingen, aantasting van de ozonlaag en ontbossing), heeft ertoe geleid dat nu al een aantal jaren — in een poging om de landen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO), de landen van Midden- en Oost-Europa en de ontwikkelingslanden op één lijn te krijgen — wordt onderzocht welke maatregelen de instemming van de hele internationale gemeenschap kunnen krijgen, en hoe hieraan vorm kan worden gegeven.

1.4. Het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering is het rechtstreekse gevolg van deze bewustwording van de ecologische risico's die de aarde bedreigen: de belangrijkste ecosystemen en het voortbestaan van het leven op aarde worden hierdoor in gevaar gebracht.

1.5. Bovendien weerspiegelt dit verdrag kennelijk de eensgezinde wens van de internationale gemeenschap om toe te werken naar een nieuwe relatie tussen de mens en zijn planeet.

1.6. Om alsnog die positieve verandering in het denken te bewerkstelligen, is een nieuw model van duurzame groei noodzakelijk. Dat model zou moeten berusten op een ontwikkelingsstructuur waarin de bescherming van het milieu en het beheer van de natuurlijke reserves een wezenlijke rol spelen.

⁽¹⁾ PB nr. C 44 van 16. 2. 1993, blz. 1.

2. De rol van de Europese Gemeenschap

2.1. De Europese Gemeenschap is eensgezind de mening toegedaan dat zij een belangrijke taak te vervullen heeft bij het uitstippelen van een internationale strategie voor de stabilisering van de uitstoot van broeikasgassen. Zo wil zij een bijdrage leveren aan de oplossing van het door die uitstoot veroorzaakte ernstige milieuprobleem.

2.2. Tijdens de Top van Dublin in juni 1990 is nadrukkelijk gesteld dat de Europese Gemeenschap en haar lid-staten een bijzondere verantwoordelijkheid dragen bij het bevorderen van internationale acties om de milieuproblemen op te lossen waarmee de wereld te kampen heeft.

2.3. Na te hebben deelgenomen aan de onderhandelingen over het Raamverdrag inzake klimaatverandering, zijn de Europese Gemeenschap en haar lid-staten, in opdracht van de Milieuraad van 26 mei 1992, te Rio de Janeiro tot de ondertekening daarvan overgegaan.

2.4. In de bij het voorstel gevoegde ontwerp-verklaring van Bijlage III zegt de Europese Gemeenschap opnieuw toe ernaar te zullen streven dat de CO₂-emissies in de gehele Gemeenschap vóór het jaar 2000 op het niveau van 1990 worden gestabiliseerd.

2.4.1. Het Comité is er zich van bewust dat zich bij de tenuitvoerlegging van deze beschikking een aantal moeilijkheden zal voordoen, maar heeft geen enkele reden om te betwijfelen dat het voorgenomen emissieniveau ruimschoots zal worden bereikt indien onverwijld alle nodige maatregelen worden genomen om de plannen te concretiseren.

2.5. De Gemeenschap moet zich houden aan de internationale verdragen. Daarbij moet evenwel worden voorkomen dat maatregelen worden genomen die niet van wezenlijk belang zijn, maar wel negatieve gevolgen voor de Europese bedrijven kunnen hebben, met alle sociale gevolgen vandien.

3. Bekrachtiging van het verdrag

3.1. Pleidooi voor bekrachtiging en tenuitvoerlegging van het verdrag

3.1.1. Na het Commissievoorstel en de daarbij gevoegde bijlagen aan een grondig onderzoek te hebben onderworpen, spreekt het Comité zich volmondig uit vóór het voorstel voor een beschikking van de Raad, teneinde te bewerkstelligen dat het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering zo snel mogelijk door de Gemeenschap en haar lid-staten wordt geratificeerd en doelmatig ten uitvoer wordt gelegd.

3.1.2. Het Comité staat volledig achter de door de Commissie gekozen algemene aanpak. Hetzelfde geldt voor het voornaamste doel dat zij zich stelt, nl. „stabilisering van de concentraties van broeikasgassen in de atmosfeer op een niveau waarop gevaarlijke antropo-

gene verstoring van het klimaatsysteem wordt voorkomen” en wel „binnen een tijdsbestek dat toereikend is om ecosystemen in staat te stellen zich op natuurlijke wijze aan te passen aan klimaatverandering, te verzekeren dat de voedselproductie niet in gevaar komt en de economische ontwikkeling op duurzame wijze te doen voortgaan.”

3.1.3. Hieronder wil het Comité zijn standpunt nader toelichten en de aandacht van alle betrokkenen vestigen op enkele bestaande problemen i.v.m. de tenuitvoerlegging van het verdrag en de benodigde informatie. Op die manier hoopt het de doelmatige tenuitvoerlegging van het verdrag te vergemakkelijken en daaraan zelf zo veel mogelijk bij te dragen.

4. Algemene opmerkingen en aanbevelingen

4.1. *Verschillende verantwoordelijkheden*

4.1.1. Het Comité hecht groot belang aan het in zijn ogen lofwaardig voornemen van de partijen om de verwezenlijking van de doelstelling van het verdrag na te streven „op basis van billijkheid en in overeenstemming met hun gezamenlijke, doch verschillende, verantwoordelijkheden en onderscheiden mogelijkheden.” De ontwikkelde landen dienen daarin „het voortouw te nemen”, met inachtneming van „de specifieke behoeften en bijzondere omstandigheden van partijen die ontwikkelingslanden zijn”; daarbij wordt vooral gedacht aan „bijzonder kwetsbare” ontwikkelingslanden of ontwikkelingslanden die „een onevenredige of abnormale last zouden moeten dragen”.

4.2. *Grondbeginselen*

4.2.1. Uiterst belangrijk is ook de toezegging dat de partijen zich door de volgende grondbeginselen zullen laten leiden:

- „Wanneer ernstige of onherstelbare schade dreigt te ontstaan, mag gebrek aan volledige wetenschappelijk zekerheid niet als grond dienen voor uitstel van (de door de partijen te nemen voorzorgs-)maatregelen”;
- de te nemen „Maatregelen ter bestrijding van klimaatverandering, waaronder eenzijdige maatregelen, mogen niet een middel van willekeurige of niet te verantwoorden discriminatie of een verkapte beperking van de internationale handel vormen.”

4.3. *De voornaamste programma's, acties en activiteiten*

4.3.1. De in het kader van de gekozen algemene strategie voorgenomen acties beantwoorden aan de gedane toezeggingen en de situaties die zich daarbij voordoen. Die acties zijn: het opstellen van nationale „inventarislijsten” van broeikasgassen; het opstellen van nationale en regionale programma's; het bevorderen van samenwerking bij de overdracht van technologieën

en het beheersen en verminderen van de emissies in alle relevante sectoren, nl. energie, vervoer, bouwnijverheid, land-en bosbouw en afvalbeheer; de instandhouding en uitbreiding van putten en reservoirs van alle broeikasgassen, „waaronder biomassa, bossen en oceanen, alsmede andere ecosystemen op het land, langs de kust en in zee”; het opstellen van „geïntegreerde plannen” voor bepaalde „gebieden, met name in Afrika, die worden getroffen door droogte en woestijnvorming, alsmede overstroming”; het in aanmerking nemen van de gevolgen van klimaatverandering voor „beleid en optreden op sociaal en economisch gebied en ten aanzien van het milieu”; het bevorderen van en samenwerken bij wetenschappelijk onderzoek; het bevorderen van en samenwerken bij de algemene voorlichting over klimaatverandering; het informeren van de Conferentie van de partijen.

4.3.2. Bijzonder te spreken is het Comité over de door de Commissie voorgestelde procedures en uitvoeringsinstrumenten, die naar zijn oordeel een snelle uitvoering mogelijk maken en waarvan de functies van wezenlijk belang en goed afgebakend zijn. Bovendien laten deze voldoende ruimte voor het nemen van initiatieven en het sluiten van de nodige overeenkomsten. Daarbij gaat het om: de Conferentie van de partijen (het hoogste orgaan), het secretariaat, het hulporgaan voor wetenschappelijk en technologisch advies, het hulporgaan inzake de uitvoering, het financieel mechanisme, het stelsel voor het geven van informatie betreffende de uitvoering, de regeling van geschillen en voor de in het verdrag aan te brengen wijzigingen.

5. Opmerkingen en aanbevelingen t.a.v. de tenuitvoerlegging van het verdrag

5.1. Termijnen voor de bekrachtiging van het verdrag

5.1.1. De partijen zullen zich waarschijnlijk, gezien de verschillen in omstandigheden, niet allemaal aan de gestelde termijnen voor de bekrachtiging van het verdrag kunnen houden. Het verdient dan ook aanbeveling dat de Gemeenschap en haar lid-staten zo snel mogelijk tot bekrachtiging overgaan, al was het maar omdat ontwikkelde landen zoals de Verenigde Staten en Canada hen al voor zijn geweest.

5.2. Uitvoeringsbepalingen (Bijlage II bij het verslag van de Intergouvernementele Onderhandelingscommissie)

5.2.1. Het Comité dringt er bij de partijen op aan, de voorlopige regelingen naar behoren en onverwijld ten uitvoer te leggen. Het doelt daarbij met name op het leveren van vrijwillige bijdragen teneinde (volgens de bewoordingen van het Commissievoorstel:) „de tussentijdse regelingen te helpen financieren en de ontwikkelingslanden ... in staat te stellen op volwaardige wijze en effectief deel te nemen (aan alle zittingen van de Commissie)”.

5.3. Voorbereiding van de volgende conferentie

5.3.1. Het Comité acht het raadzaam bij de voorbereiding van de volgende conferentie van de in Rio de Janeiro opgedane ervaring zoveel mogelijk gebruik te maken om te voorkomen dat het aantal deelnemende landen te klein of te groot wordt. Met het oog op een vlot verloop van de discussies en een zo groot mogelijke kans op wereldwijde afspraken is het onverstandig landen die een nuttige en gerechtvaardigde bijdrage aan de conferentie kunnen leveren, daarvan uit te sluiten; dat neemt niet weg dat een te groot aantal deelnemers ook niet gewenst is. Het is immers heel goed denkbaar dat er in de wandelgangen van de volgende conferentie (net als in Rio de Janeiro) ook initiatieven zullen worden genomen en ontmoetingen zullen plaatsvinden waarbij andere op dit gebied actieve deelnemers een rol kunnen spelen.

5.4. Aanbeveling van het Comité aangaande de te volgen werkwijze

5.4.1. Het Comité raadt aan, de op dit gebied al door de Gemeenschap opgedane ervaring m.b.t. de te volgen werkwijze te benutten en verder uit te breiden (zoals de regeling voor het toezicht op emissies en andere reeds goedgekeurde of in voorbereiding zijnde maatregelen).

5.4.2. Bovendien zou de Gemeenschap er goed aan doen, in de OESO, waar momenteel een methodologie wordt uitgewerkt die voor het einde van dit jaar gereed moet zijn, nu spoedig met eigen ideeën, opmerkingen en vergelijkbare gegevens te komen. Daarbij mag niet worden vergeten dat het zwaartepunt niet zozeer moet liggen bij het uitwerken van een methodologie voor CO₂ (die immers al bestaat), als wel voor andere elementen en gassen.

Gedaan te Brussel, 26 mei 1993.

De Voorzitter

van het Economisch en Sociaal Comité

Susanne TIEMANN